

Силабус
навчальної дисципліни
Історична регіоналістика

2023-2024 навчальний рік

Освітня програма: «Історія»
Спеціальність: 032 Історія та археологія
Галузь знань: 03 Гуманітарні науки
Рівень вищої освіти: перший

Викладач (і)	Федорик Юрій Володимирович
Посилання на сайт	https://bdpu.org.ua/faculties/gef/structure-gef/kaf-istor/composition-kaf-istor/fedorik/
Контактний тел.	0999058168
Е-mail викладача:	Jurij83fedoryk@gmail.com
Графік консультацій	Четвер 11.10-12.30

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	звітність
3/90	16	14	60	залік

Семестр: весняний

Мова навчання: українська

Ключові слова: Регіоналізм, історіографія, ідентичність, територіальність, культурна спадщина, географічність, регіональна історія, місцевість, регіональні особливості, методологія регіональних досліджень.

Мета та предмет курсу:

Метою викладання навчальної дисципліни полягає у вивченні історичних процесів та явищ з урахуванням їх просторової організації і специфіки різних регіонів України. Предмет курсу включає дослідження різних регіональних особливостей у розвитку суспільства, культури, економіки та політики протягом історичного часу. Студенти вивчають територіальні відмінності в історичних процесах, розбираються зі специфікою регіональних взаємозв'язків, а також аналізують вплив географічних чинників на історичний розвиток конкретних територій.

Компетентності та програмні результати навчання:

Спеціальні компетентності

СК 4. Здатність використовувати у професійній діяльності наукові праці та інформаційно-довідкові видання (бібліографічні довідники, путівники до архівних фондів, архівні описи тощо), сучасні інформаційно-пошукові системи.

СК 5. Здатність відшукувати необхідні для освітньої та наукової діяльності історичні джерела (архівні та опубліковані документи, етнографічні, картографічні матеріали, музейні експонати, археологічні артефакти і т. п.).

Програмні результати навчання

ПРН 1. Знати найважливіші факти історичного минулого українського народу і історії людства загалом, а також мати більш глибокі знання про певний історичний період або проблему. **ПРН 2.** Розуміти контекст і причини відповідних історичних подій та використовувати ці знання у професійній діяльності. **ПРН 3.** Знати основні підходи до вивчення вітчизняної та світової історії, принципи і методи історичного пізнання, основні типи і види історичних джерел. **ПРН 4.** Володіти понятійно-категоріальним апаратом історичної науки, професійно оперувати науковими термінами, прийнятими у фаховому середовищі. **ПРН 5.** Вміти працювати з письмовими, речовими, етнографічними, усними, архівними та іншими історичними джерелами. **ПРН 6.** Виявляти взаємозв'язки між процесами у минулому та на сучасному етапі, аналізувати суспільні процеси в історії України у контексті європейської та світової історії. **ПРН 7.** Розуміти і виявляти відмінності в історіописанні, поглядах на минуле представників різних епох та у різних контекстах. **ПРН 8.** Брати участь у плануванні та виконанні наукових досліджень у сфері історії, презентувати результати досліджень, аргументувати висновки. **ПРН 10.** Застосовувати сучасні методик у процесі популяризації історії та археології, а також здійсненні різних видів педагогічної діяльності. **ПРН 11.** Здійснювати аналіз ситуацій з урахуванням історичного контексту та/або історичних передумов. **ПРН 12.** Здійснювати комунікацію з професійних питань з представниками наукових, громадських, релігійних і національно-культурних організацій і спільнот. **ПРН 13.** Розуміти загальні та специфічні риси історичного розвитку різних регіонів України, Європи та світу, фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот, ефективно співпрацювати з носіями різних історичних та культурних цінностей. **ПРН 14.** Вміти акумулювати та поширювати кращий досвід професійної діяльності, інтегрувати досягнення інших наук для вирішення актуальних проблем історії та археології

Зміст курсу:

ЗМ 1. Вступ до курсу «Історична регіоналістика»

Тема 1. Історична регіоналістика як навчальна дисципліна

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
77-89 65-76	добре	
58-64 50-57	задовільно	
20-49	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-19	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Базова:

1. Андерсон В. Проблеми регіоналізації України: теорія, практика, перспективи // Розвиток України в регіональній перспективі: політичні, економічні, соціальні проблеми регіоналізації К., 2002.
2. Величко В.В. Теоретичні та методологічні засади регіонознавства в наукових дослідженнях в Україні та інших європейських державах. Науковий вісник Дипломатичної академії України, 17, с. 138-144. 2011
3. Верменич Я. Історична регіоналістика в Україні: спроба концептуального аналізу. К., 2003.
4. Верменич Я. Теоретико-методологічні проблеми історичної регіоналістики в Україні. К., 2003.
5. Гайдук В., Кучеренко Т., Михальченко М. Україна у регіональному вимірі: проблеми та перспективи. - Донецьк, 2002.
6. Долішній М.І. Регіональна політика на рубежі ХХ-ХХІ століть: нові пріоритети. – К.: Наукова думка, 2006. – 511 с.
7. Панченко Т.В. Політична регіоналістика: навчальний посібник / Т.В. Панченко. – Х.:ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2011. – 188 с.

Додаткова

1. Бабурин С.И. Территория государства: правовые и геополитические проблемы. – М., 1997.
2. Багалій Д. Історія Слобідської України / Д. Багалій. – Харків, 1918.
3. Брайчевський М. Біля джерела слов'янської державності / М. Брайчевський. – К., 1964.
4. Верменич Я. В. Адміністративно-територіальний устрій України: еволюція, сучасний стан, проблеми реформування / НАН України. Інститут історії України. - У 2-х чч. - К.: Інститут історії України, 2009.
5. Верменич Я.В. Пошук моделей консолідації української нації на рубежі ХІХ і ХХ століть: погляд з понад сторічної відстані. - К.: Інститут історії України НАН України, 2016. - 99с.
6. Верменич Я.В. Регіональна аналітика в Україні: сучасні дискурси соціогуманітаристики. Аналітична записка. - К.: Інститут історії України НАН України, 2018. -110 с.
7. Верменич Я.В. Регіональна інтеграція в умовах глобалізації: теорії та сучасні реалії / Відповідальний редактор В.А.Смолій. – К.: Інститут історії України НАН України, 2018.
8. Козловський А. Встановлення українсько-польського кордону (1941 – 1951 рр.) / А. Козловський. – Львів, 1998.
9. Колосов В.А., Мироненко Н.С. Геополитика и политическая география. - М., 2001.
10. Конструювання української ідентичності: національні й регіональні проекти другої половини ХІХ – початку ХХ ст. / Відповідальний редактор В.А. Смолій. – К.: Інститут історії України НАН України, 2016. – 356 с
11. Кордуба М. Територія і населення України / М. Кордуба. – Відень, 1918.
12. Крикун Н. Адміністративно-територіальне устроєство Правобережної України в ХV – ХVІІІ вв. / Н. Крикун. – К., 1992.
13. Лаврів П. Історія Південно-Східної України / П. Лаврів. – Львів, 1992.
14. Левчук Л.Т. Історія світової культури. Культурні регіони: Навч. посіб. К.:Либідь, 1997.
15. Матвієнко А.С. Політико-правові засади територіальної організації держави: світовий досвід і Україна / Монографія. – К.: Ін-т держави і права ім. В.М.Корецького НАН України, 2015. – 376 с.
16. Мезенцева Н. І., Мезенцев К. В. Суспільно-географічне районування України: Навч. посіб. К.: КНУ, 2000.
17. Основи етнодержавознавства. За ред. Ю. Римаренка. – К.: „Либідь“, — 1997. – 655с.
18. Регіоналізація і вибори як засоби удосконалення владних відносин в Україні: теорія і практика. За ред. О.О. Дьоміна. – Харків, 2003.
19. Романюк С.А. Політика регіонального розвитку: сучасний стан і нові можливості: регіональні дослідження. — Київ, 2001.

20. Сергійчук В. Етнічні межі та державний кордон України / В. Сергійчук. – К., 2000.
21. Сергійчук В. Етнічні межі та державний кордон України / В. Сергійчук. – К., 2000.
22. Схід і Південь України: час, простір, соціум. В 2 т. – Т 1. Колективна монографія / Відп. ред. В. А. Смолій; кер. авт. кол. Я.В.Верменич. – К.: Інститут історії України, 2014. – 378 с. – (Студії з регіональної історії)
23. Тронько П. Історія міст і сіл України в контексті регіональних досліджень: досвід, проблеми, перспективи. – К., 2001. – 49 с.
24. Elazar D. (ed.) Federal System of the World: A Handbook of Federal, Confederal and Autonomy Arrangements. 2 ed. Harlow: Longman Group Limited, 1994.
25. Federalism and Federation in Western Europe, ed. by M.Burgess, - London, 1986
26. Keating M. The New Regionalism in Western Europe: Territorial Restructuring and Political Change / M. Keating. – Cheltenham: Edward Elgar, 1998. – 242 p.
27. King P. Federalism and Federation. The Johns Hopkins University Press, 1982
28. Marks G. Territorial Identities in the European Union / G. Marks // Regional Integration and Democracy \ ed. by J. Anderson. – Boston, 1999. – P. 69-94.
29. Markusen Ann. Regions: the Economics and Politics of Territory. USA, 1987
30. Nation and Identity in Contemporary Europe. Ed. by B.Jenkins and S.Sofos. - London, 1996
31. Rokkan S. State Formation, National Building and Mass Politics in Europe. Oxford, 1999.
32. Taylor P.J., Flint C. Political Geography, World-Economy, Nation-State and Locality. 4th edition. - Harlow, 2000.

Інформаційні ресурси

1. Інститут історії України – Історична регіоналістика - http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=EIU&P21DBN=EIU&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=eiu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=TRN=&S21COLORTERMS=0&S21STR=Rehionalistyka_istorychna
2. Інститут історичної урбаністики - бібліотека - <http://ri-urbanhistory.org.ua/library-archive/libra>
3. Регіональні дослідження - https://stud.com.ua/26389/geografiya/regionalni_doslidzhennya
4. Історичне краєзнавство та регіональні дослідження - <http://science.kpnu.edu.ua/naukovi-struktury/istdosl/>